

№1(5)
2025

ÓZBEKSTAN MÁMLEKETLIK KONSERVATORIYASÍ
NÓKIS FILIALÍ

MUSIQA VA SAN'AT AXBOROTNOMASÍ / ВЕСТНИК МУЗЫКИ И ИСКУССТВА / BULLETIN OF MUSIC AND ART

MUZÍKA HÁM KÓRKEM ÓNER XABARSHÍSÍ

ILIMIY-METODIKALÍQ JURNAL

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ
BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM INNOVACIYALAR
MINISTRILIGI
ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ MÁDENIYAT
MINISTRILIGI
ÓZBEKSTAN MÁMLEKETLIK KONSERVATORIYASÍ
NÓKIS FILIALÍ**

MUZÍKA HÁM KÓRKEM ÓNER XABARSHÍSÍ
Ilimiy-metodikaliq jurnal

MUSIQA VA SAN'AT AXBOROTNOMASI
Ilmiy-uslubiy jurnal

ВЕСТНИК МУЗЫКИ И ИСКУССТВА
Научно-методический журнал

BULLETIN OF MUSIC AND ART
Scientific-methodical journal

№ 1(5)/2025

SHÓLKEMLESTIRIWSHI:

Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filiali

Bas redaktor: – Allanbaev Rudakiy, *professor*

Juwaplı xatker: – Kamalova Difuza, *filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori, docent.*

REDKOLLEGIYA AĞZALARI:

OZODBEK NAZARBEKOV – Ózbekstan Respublikası Mádeniyat ministri, professor;

AZIZBEK TURDIEV – Ózbekstan Respublikası Mektepge shekemgi hám mektep bilimlendiriw ministri máslahátshisi, filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD);

BEGIS TEMIRBAEV – Qaraqalpaqstan Respublikası Mádeniyat ministri, docent;

KAMOLIDDIN URINBAYEV – Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası rektori, professor;

OMONILLA RIZAEV – kórkem ónertanıw ilimleriniń kandidati, professor;

HIKMAT RAJABOV – professor;

ORAZALI TOSHMATOV – professor;

BAXT AZIMOV – pedagogika ilimleri kandidati, docent,

MUHABBAT TOLAXOJAEVA – kórkem ónertanıw ilimleriniń doktori, professor;

MARFUA XAMIDOVA - kórkem ónertanıw ilimleriniń doktori, professor;

BOLTABOY SHODIYEV - kórkem ónertanıw ilimleriniń doktori;

OZODA TOSHMATOVA - kórkem ónertanıw ilimleriniń doktori, professor;

SAYYORA ĞAFUROVA – professor;

OYDIN ABDULLAEVA – professor;

IRODA MIRTALIPOVA – kórkem ónertanıw ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD);

PARAXAT MAMUTOV – kórkem ónertanıw ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD);

QURBANBAY JARIMBETOV – filologiya ilimleriniń doktori, professor;

ALIMA BERDIMURATOVA – filosofiya ilimleriniń doktori, professor;

ZIYADA BEKBERGENOVA – filologiya ilimleriniń doktori (DSc), professor;

ALIMA PIRNIYAZOVA – filologiya ilimleriniń doktori (DSc);

YUSUPOV QONÍSBAY – pedagogika ilimleriniń doktori (DSc), professor;

UTEBAEV TAJIBAY - pedagogika ilimleriniń doktori (DSc), professor;

SEYTKASIMOV DAULETNAZAR - pedagogika ilimleriniń doktori (DSc);

ARTÍQBAY EREJEPOV – pedagogika ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), docent;

JAÑABAY MARZIYAEV – filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD), docent;

Jurnal qaraqalpaq, ózbek, rus hám ingliz tillerinde baspadan shıǵarıladı. Jurnal Ózbekstan Respublikası Prezidenti Administraciyası janındaǵı Málimleme hám ǵalaba kommunikaciýalar agentligi tárepinen mámleketlik dizimnen ótkerilgen. №047569 4-oktyabr, 2022-jıl.

Ózbekstan Respublikası Joqarı Attestaciya Komissiyasınıń 2024-jıl 30-iyuldaǵı 358-sanlı qararı tiykarında jurnal 17.00.00-Kórkem ónertanıw ilimleri jónelisi boyınsha dissertaciya nátiyjelerin baspadan shıǵarıw ushın arnalǵan jetekshi ilimiy jurnallar qatarına kiritilgen.

Redaksiya mánzili: Ózbekstan mámleketlik konservatoriyası Nókis filiali Turan oypatı 29-jay.

E-mail: ozdknf@edu.uz, UZDK_Nukus@exat. Tel:551020540 Veb-sayt: <https://science.uzdknf.uz/>

ISSN-2181-4112

SKRIPKANING TARIXIY RIVOJLANISH JARAYONI

Allaniyazov B.

O‘zbekiston davlat konservatoriyasi Nukus filiali

Annotatsiya: Ushbu izlanishlarning maqsadi skripkaning tarixiy rivojlanishini o‘rganishdir. Maqolada skripkaning shakllanishi qanday bosqichlarni bosib o‘tgan, uning rivojlanishiga qaysi musiqachilar hissa qo‘shgan, degan savollarga javob berishga harakat qilindi. Tadqiqotda skripkaning ilk paydo bo‘lishi insoniyat tarixining boshida torli cholg‘u asboblarning manbai bo‘lgan insoniyatning yashash maqsadida yasagan kamon va o‘q ekanligi aniqlandi. Avvaliga skripka oilasidan bo‘lgan Litra, Bandura, keyinroq Fidel va Rebek paydo bo‘ldi. Uzoq rivojlanish jarayonida skripka yasashda muhim qadamlar qo‘yildi. Skripka asbobining rivojlanishi, ayniqsa, XVII asrda katta muvaffaqiyatlarga erishdi. Birinchi skripka ishlab chiqaruvchilar italiyaliklar Gaspara Da Salo, Andrea Amati, Antonio Stradivari va Giuseppe Guarneri edi.

Birinchi skripka bastakorlari Djobanni Gabrieli “Sonata”, Karlo Farina “Kaprisio” va Juzeppe Torelli birinchi skripka kontsertlari bilan tanilgan. Vaqt o‘tishi bilan skripkaga e’tibor kuchaydi va bastakorlar skripka uchun maxsus asarlar yoza boshlaydilar. Skripkaning bu darajaga yetishida J.S.Bach, A.Vivaldi, N.Paganini, J.Tartini, I.Biber, E.Isai, P.Sarasate kabi kompozitorlarning asarlari katta ta’sir ko‘rsatgan.

Kalit so‘zlar: skripka, skripkada rivojlanish, musiqa, bastakor, asar, Fidel, Rebek.

Аннотация: Целью данного исследования является изучение исторического развития скрипки. В статье предпринята попытка ответить на вопросы о том, какие этапы проходило становление скрипки, какой вклад внесли музыканты в ее развитие. Исследование показало, что первое появление скрипки было луком и стрелами, созданными людьми для жизни, которые послужили источником струнных инструментов в начале человеческой истории. Сначала пришли Литра, Бандура из семейства скрипачей, позже Фидель и Ребекка. В ходе длительного процесса разработки были предприняты важные шаги в производстве скрипок. Развитие скрипичного инструмента было особенно успешным в 17 веке. Первыми скрипичными мастерами были итальянцы Гаспара да Сало, Андреа Амати, Антонио Страдивари и Джузеппе Гварнери.

Композиторы первых скрипок Джоббани Габриэли «Соната», Карло Фарина «Капризио» и Джузеппе Торелли известны своими первыми скрипичными концертами. Со временем внимание к скрипке возросло, и

композиторы стали писать произведения именно для скрипки. Большое влияние на достижение скрипкой такого уровня оказали произведения таких композиторов, как И.С.Бах, А.Вивальди, Н.Паганини, Дж.Тартини, И.Бибер, Э.Исаи, П.Сарасате.

Ключевые слова: скрипка, развитие скрипки, музыка, композитор, творчество, Фидель, Ребекка.

Annotation: The purpose of this research is to study the historical development of the violin. The article tried to answer the questions of what stages the formation of the violin went through, which musicians contributed to its development. The study revealed that the first appearance of the violin was the bow and arrow made by humans for living, which was the source of stringed instruments at the beginning of human history. First came Litra, Bandura from the violin family, later Fidel and Rebecca. During the long development process, important steps were taken in violin making. The development of the violin instrument was particularly successful in the 17th century. The first violin makers were Italians Gaspara Da Salo, Andrea Amati, Antonio Stradivari and Giuseppe Guarneri.

First violin composers Jobbanni Gabrieli "Sonata", Carlo Farina "Caprisio" and Giuseppe Torelli are known for their first violin concertos. Over time, attention to the violin increased, and composers began to write works specifically for the violin. The works of composers such as J.S.Bach, A.Vivaldi, N.Paganini, J.Tartini, I.Bieber, E.Isai, P.Sarasate had a great influence on the violin reaching this level.

Key words: violin, violin development, music, composer, work, Fidel, Rebecca.

Kirish: Miloddan oldingi davrlardan boshlab butun rivojlanish davomida insoniyatning atrof-muhitga estetik qarashi asta-sekin o'zgarib bordi. Insoniyat hayotning dastlabki davrlarida omon qolish uchun o'zlari yasagan kamon, o'q va boshqa ibtidoiy qurollar bilan yashash uchun kurashgan. Ibtidoiy qurollarning ko'payishi va rivojlanishi cholg'u asboblarining paydo bo'lishiga olib keldi. Barcha manbalarga ko'ra, torli kamonli cholg'u asboblarining manbai faqat kamon va o'qlardir. Insonlar radio eshittirish simini cho'zib, uni qo'yib yuborganda, ular ma'lum bir balandlikdagi tovush ketma-ketligini eshitadilar, bu esa torli cholg'u asboblarining tovush diapazoni tor chegaralardan tashqariga kengayishiga olib keldi. Ovoz tizimi odatda torlar sonining ko'payishi bilan yetuk bo'ldi. Natijada yunoncha litra, sitra, kifara, bandura, simbala kabi asboblari paydo bo'ldi. Torli cholg'u asboblari bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarga ko'ra, qadimgi yunon antik adabiyotida bandura tasvirlari mavjud.

1-rasm. Bandura.

Asosiy qism: Yevropaliklar torli cholgʻu asboblari bilan ilk bor IX-XI asrlarda uchrashgan. 1100-yillarga kelib, torli cholgʻu asboblari Yevropada juda keng tarqalgan. Turli oʻlchamdagi torli cholgʻular turli nomlar bilan maʼlum boʻla boshladi. Italiya va Fransiya “viola”, Germaniyada “geygel”, Polshada “gensle”, Rossiyada “smik-gudok” deb nomlangan asboblarni shakllangan. Shundan soʻng, skripka guruhidan boʻlgan Fidel va Rebek paydo boʻldi. Fidel 5 torli va katta teshikli viola tipidagi asbob. Rebekning tanasi noksimon, salyangoz boshli va 3 ta torli. Rus gudoki - qadimiy torli asbob boʻlib, rebekga yaqinroqdir. Uning nokga oʻxshash tanasi va 3 tori bor.

2-rasm. Fidel.

3-rasm. Rebek.

XIII asrda bu sanʼat yanada rivojlandi. Saroylarda Fidel saroy orkestri muhim rol oʻynay boshladi. U shu qadar mashhur boʻldiki, xususiy Fidel maktablari ochildi.

Skripka birinchi marta XVII asrda yaratilgan. Birinchi skripka ishlab chiqaruvchisi Italiyaning Brenya shahrida tugʻilgan Gaspara Da Salo ismli shaxs edi. Uning skripkalari sariq rangda edi, lekin ularning ovozi unchalik ham yaxshi emas edi. Uning skripkalarini mashhur skripkachi bastakorlar Sh.Beriot va A.Vyetan chalgan. 1568-yilda yana bir mashhur skripkachi sifatida Andrea Amati oilasi

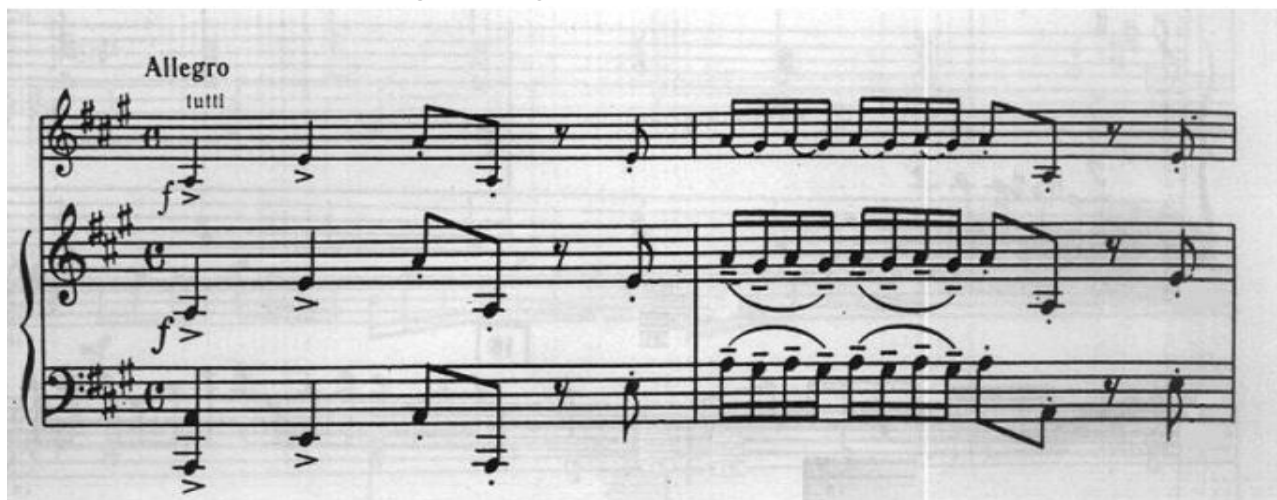
mashhur bo'ldi. Uning shogirdlari Antonio Stradivari va Djuzeppe Guarneri skripka ustalari sifatida dunyoga mashhur bo'lishdi. A.Stradivariyning 540 ta skripka, 50 ta violonchel, G. Guarnerining 50 ta skripka, 1 ta violonchel, 2 ta kontrabas musiqasi ma'lum.

4-rasm. A.Stradivariyning skripkasi.

Birinchi skripka kompozitorlari venetsiyalik Djovanni Gabrieli (“Sonata”), Karlo Farina (“Kaprisio”) va Djovanni Legrensi (“Trio Sonata”) edi. Boshqa mashhur bastakorlardan, Boloniyalik Djovanni Battista Vitaliy “Chakona” asari bilan tanilgan, Djuzeppe Torelli o‘zining birinchi skripka kontsertlari va Antonio Korelli “Foliya” asari bilan mashhur. 1678-yilda Italiyaning Venetsiya shahrida tug‘ilgan Antonio Vivaldi yana bir mashhur skripka bastakoridir. Vivaldi konsertlari 3 ta asosiy akkord bilan tanlanadi. Ushbu sozlashlar “Vivaldining bolg‘alari” deb nomlanadi. Misol tariqasida Vivaldining La major va Sol majordagi skripka kontsertlariga e’tiborimizni qaratamiz:

1-misol: A.Vivaldining La major konserti

2-misol: A.Vivaldining Sol major konserti

Keyinchalik A.Vivaldining bu usuli J.S.Bach asarlarida ham o'zini namoyon qildi. Bachning skripka uchun Mi-major kontserti bunga misol bo'la oladi.

3-misol: J.S.Bachning Mi major konserti

Concerto in E major for violin and strings (Score)

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685-1750)

ALLEGRO

XVII asrda skripkaning rivojlanishi Italiyada kuchayib, Fransiya, Angliya, Germaniya, Rossiya va boshqa mamlakatlarda davom etdi. Skripkaga berilgan ahamiyat ortib borar ekan, bastakorlar skripka uchun maxsus mashhur asarlar yoza boshladilar. Skripka tabiatga eng uyg'un cholg'u asbobidir. Skripka barcha cholg'u asboblardan ustun hisoblanadi, chunki u inson ovozigacha yaqinroqdir [3; 90]. Mashhur fransuz bastakori Berlioz skripkaning ahamiyatini quyidagicha izohlaydi:

“Skripkadan qorong‘u va shodlik muhiti, g‘oyalar va ishtiyoq nur sochadi. Faqat uni gapirtirishda muvaffaqiyatga erishish kerak” [1; 2].

Skripkaning keng imkoniyatlari va o‘ziga xos cholg‘u xususiyatlariga ega bo‘lganligi sababli, bastakorlar skripka uchun birqancha asarlar yozgan. Shuni ham aytish kerakki, bu asarlarda bastakorlar skripkaning barcha imkoniyatlarini, ayniqsa, ohangini nozik his qilib, cholg‘uning ohangdorligini muvaffaqiyatli namoyish etgan. Skripka san’atining eng yorqin namoyandalari J.Tartini, N.Paganini va Y.Ioaximlarning so‘zlarini eslash o‘rinli deb hisoblayman. Tartini: “Yaxshi chalish uchun yaxshi o‘qishni bilish kerak”. Paganini: “Boshqalarni majburiy his qilish uchun o‘zingizni ko‘proq majburiy his qilishingiz kerak”. Ioaxim shunday dedi: “Siz boshqalarni nafaqat his qilishga, balki sizni o‘ylashga majbur qilishingiz uchun chuqur fikrlash va his qilishda muvaffaqiyat qozonishingiz kerak” [2; 32].

J.S.Bachning yakkaxon skripka uchun sonatalari va partiyalari yakkaxon skripka san’atining eng yuqori cho‘qqilaridandir. Bu asarlarning eng muhimi ikkinchi partiyadir. Ikkinchi partiyaning toji - mashhur Chakone hisoblanadi. Filipp Shpitta Bachning bu asari haqida o‘z fikrini quyidagicha ifodalagan: “Bu asardagi o‘ziga xoslik nafaqat skripka texnikasining nozik jihatlari, balki boshqa bastakorlar san’atida kam uchraydigan fantaziyaning hukmron holatidir” [7; 111].

Mashhur rus skripkachisi Boris Gutnikov skripkasining ijro uslubi haqida gap ketganda, solist uchun ham texnik, ham obraz jihatidan ko‘p qiyinchilik va muammolarni hal qilgan. U J.S.Bachning yakkaxon skripka uchun sonatalari va partiyalarini chalganida, bu amaliyotning o‘ziga xos xususiyatlarini eslatib o‘tgan: “Har qanday bo‘limda ishlaganimda, atrof-muhitdan ayrilishni afzal ko‘raman. Uslub, obraz va artikulyatsiya masalalarini, Bach dunyosining dramatik xususiyatlarini ularning qoidalarga muvofiqligi nuqtai nazaridan tushunishga harakat qilaman” [6; 21]

Bundan tashqari, I.Biberning 16 ta sonatasi skripka san’ati tarixida alohida o‘rin tutadi. Biberning sonatalari dasturlashtirilgan. Variatsion shaklga tegishli Passakaliya va Chakona raqslari sonata ketma-ketligiga keng kiritilgan [4; 46-47]. Dunyoga mashhur skripkachi David Oystraxning Isayning yakkaxon skripkaga mo‘ljallangan sonatalari haqidagi so‘zlariga nazar tashlasak, “Bu sonatalarda Isay, Paganini yo‘lini davom ettirdi va cholg‘uning texnik chalishini yanada rivojlantirdi, u mohiyatini polifonik usul sifatida namoyon qildi” [5; 113].

Ushbu yakkaxon sonatalarning har biri o‘ziga xos xususiyatlari uchun tanlangan. Sonatalar o‘ziga xos yorqinligi va rang-barangligi bilan e’tiborni tortadi. Bundan tashqari, bu sonatalarning musiqiy tilida kompozitorlarning individual xususiyatlari ajralib turadi. Sonatalarda skripka asbobi o‘ziga xos texnik talqinlari va ifodalash usullari bilan tanlanadi. Asbobda o‘ng va chap qo‘llar ham katta ma’noga ega. Har xil texnikalar, pitsikato va arko ketma-ketliklari buni yana bir bor tasdiqlaydi. Bugungi

kunda skripka yakkaxon, duet, kvartet va orkestrlarning ajralmas asbobi sifatida o'z sarguzashtlarini davom ettirmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ауэр, Л.С. Моя школа игры на скрипке. – Москва: Музыка. 1965.
2. Брейтбург Ю.А. Йозеф Иоахим - педагог и исполнитель. – Москва: Музыка. 1966.
3. Чернышевский Н.Г. Эстетические отношения искусства к действительности. – Москва: Музыка. 1948.
4. Фельдгун Г.Г. История зарубежного скрипичного искусства. Новосибирск. 1983.
5. Гинзбург Л. Эжен Изаи. – Москва: 1959.
6. Гутников Б. Об искусстве скрипичной игры. – Ленинград: Музыка. 1988.
7. Морозов С. Бах И.С. – Москва: Мол.гвардия. 1984
8. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры. – Москва: Музыка. 1967.

MAZMUNÍ

MUZÍKATANÍW

1	Ходжаметова Г.И. КАРАКАЛПАКСКАЯ ТРАДИЦИОННАЯ МУЗЫКА КАК ПЕРВООСНОВА СОЧИНЕНИЙ ФОРТЕПИАННОЙ МУЗЫКИ	3
2	Charshemov J. P.XINDEMITNING “LUDUS TONALIS” TSIKLINING GARMANIK TAXLILI	10
3	Мухаммедниязов К.Т. ИЗУЧЕНИИ ПРОБЛЕМЫ ВЗАИМОСВЯЗИ МУЗЫКИ И СЛОВА НА ПРИМЕРЕ «ПОЭТИКИ» АРИСТОТЕЛЯ	16
4	Abatbaeva R.O. XX ASRNING IKKINCHI YARMIDA QORAQALPOQ MUSIQASI	22
5	Саидхонов А.С. ДВЕНАДЦАТЬ ГРАНИ СОВЕРШЕНСТВА (На примере трансцендентные этюды Ференца Листа)	29
6	Жумабаев А.Е., Муратбаева А.А. МУЗЫКАЛЬНАЯ ФОЛЬКЛОРИСТИКА	42
7	Saburova U.M. LYUDVIG BETHOVEN IJODIDA VARIATION SHAKL	48

KÓRKEM ÓNER

8	Allanbaev R.O. QORAQALPOQ KOMPOZITORLARI ASARLARIDA MUSIQIY DRAMALAR	53
9	Abdullaev F., Muratbaev A. QARAQALPAQSTANDA DEMLI ORKESTRINIŇ DÚZILIWI HÁM ONIŇ RAWAJLANÍW BASQÍSHLARI	59
10	Qurbanazarov P. DAMLI CHOLG‘ULAR VA ULARNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	65
11	Shermatov K.E. BUYUK ALLOMALAR ABU ALI IBN SINO VA ABU NASR FAROBIYLARNING MUSIQIY MEROSI	73
12	Abdullaeva U., Razatdinova A. KOMPOZITOR KEŇESBAY ABDULLAEVTIŇ QARAQALPAQ XALÍQ NAMALARINIŇ RAWAJLANIWIŇA QOSQAN ÚLESİ	80
13	Александрова О.А. ПАМЯТИ ОПЕРНОГО ПЕВЦА КУРКМАСА МУХИТДИНОВА	86
14	Allaniyazov B. SKRIPKANING TARIXIY RIVOJLANISH JARAYONI	91
15	Erejepov A.A. QARAQALPAQ BAQSISHILIQ MEKTEPLERINIŇ ATQARIWSHILIQ KÓRKEM ÓNERI ÓZGESHELIKLERI HAQQINDA	98

16	Kamalova G.M. HIKMAT RAJABOVTIŇ DÓRETIWSHILIGINE TÁN ÓZGESHELIKLERI	104
17	Dosimbetov B.X. CHOLG‘U IJROCHISINI KONSERT VA SAHNA NAMOIYISHIGA TAYYORLASHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	113
18	Zuxurov M.M. DIRIJYORLIQTA QOL HÁREKETLERINIŇ DURIS ATQARILIWI HÁM OLARDI RAWAJLANDIRIW	120
19	Embergenova G.A., Yo‘ldoshev L.E. XOR ASARLARINI TAHLIL QILISH OMILLARI	130
20	Paxratdinova L.Sh. SKRIPKA SAZ ÁSBABÍ TARIYXÍ	136
21	Karimova I.I. SKRIPKA SAZ ÁSBABÍNA SHÍĠARMA JAZĠAN DÓRETIWSHILER HÁM PROFESSIONAL ATQARÍWSHÍLAR ÁHMIYETI	145
22	Rejepov Sh.B. ĠAYÍP DEMESINOVTIŇ FORTEPIANO DÓRETIWSHILIGI (“Prelyudiya”lari misalında)	153
23	Mamutov P.A. TEATRDÍŇ TARIYXÍY QÁLIPLESIW HÁM DRAMATURGIYANIŇ RAWAJLANIW BASQÍSHLARÍ	159

MUZÍKA PEDAGOGIKASÍ

24	Umarova V.A. MUSIQA-IJROCHILARNI TANLOVLARGA TAYYORLASHDA USTOZ VA OILANING ROLI	164
25	Tnibaev P.K. DAMLI CHOLG‘ULARNI TALABALARGA O‘RGATISH: PEDAGOGIK YONDASHUVLAR VA METODLAR	169
26	Элмуродова Г.А. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ТЕХНИКИ ПО ПРЕДМЕТУ ФОРТЕПИАНО (НА ПРИМЕРЕ ЭТЮДОВ К. ЧЕРНИ)	173
27	Iseev R. FORTEPIANO ATQARÍWSHÍLÍĠÍŇDA POLIFONIYA JANRINIŇ AHMIYETI. POLIFONIYALÍQ SHÍĠARMALAR USTINDE JUMÍS ALÍP BARÍW	180

JÁMIYETLIK-GUMANITAR PÁNLER

28	Jabbarov I.A., Bazarbaeva N.I. MOBILE APPLICATIONS AS A CONTEMPORARY INSTRUMENT FOR ENHANCING ENGLISH LANGUAGE LEARNING	187
29	Marziyaev J.K. JOQARÍ OQÍW ORÍNLARÍŇDA JURNALIST QÁNIGELERDI TAYARLAW	194
30	Kalimbetova S.A. O‘ZBEK JADID DRAMATURGIYASI VA TEATRI (“Padarkush” va “To‘y” dramalari misolida)	201

MUZÍKA HÁM KÓRKEM ÓNER
XABARSHÍSÍ
Ilimiy-metodikalıq jurnal